

af, at det er fremkommet lidt for umiddelbart under Indtrykket af en enkelt Ulykke, og at det derhos har taget sig Noget til Forbillede, som ikke passer, nemlig Lovgivning i et Land, hvor Forholdene ere ganske andre end vore, og hvor Ulykker, som Staten som saadan maa forebygge, hyppig og naturlig fremkomme, medens vi leve i et Land, hvor en lang Erfaring og den lange No, hvori vi have levet, og hvoraf vi pludselig ere stræmmede op, bevise, at disse Oversvømmelser ere extraordinære, jeg kunde sige sekulære Kalamiteter, som komme med Mellemrum af eet eller to Hundrede Aar, i det Mindste for den allerførste Del af Landet. Den Betænksomhed, jeg altsaa vil fremhæve, er, om ikke dette Lovforslag allerede i den 1ste og 2den Paragraf altfor meget stiller sig paa det Standpunkt, at betragte Danmark som et Land, der hyppig er udsat for Oversvømmelser, og som derfor maa sikkre sig derimod ved et betydeligt offentlig Digeværn. Det er det Standpunkt, som jeg tror Lovforslaget, for meget har stillet sig paa, sluttende sig til den preussiske Lovgivning. Nu er vel Preussen ikke et Land som Holland, hvor man, som det hedder hos Wessel, „hor lidt under Havet“, men Preussen er vel at mærke et Land, der har en langt mere udstrakt, flad og for Storme udsat Havkyst, og hvor man derhos navnlig har en Mængde store Floder, paa hvilke den preussiske Digelovgivning væsentlig er beregnet, fordi disse Floder haabe i deres øvre Løb og ved deres Udløb aarlig ved Isopgangen true med at foraarlage Oversvømmelse. Saadanne Forhold have vi nu ikke; der er ikke Spørgsmaal om Diger for Floder hos os. Men vi skulle jo have meget udstrakte Søfyster! Grindrende og andre tidligere Ulykker — naar vi nemlig gaa tilbage til 1825 — maa vi ganske vist erkjende, at der ogsaa er andre Egne end de, der ramtes af den sidste Ulykke, der kunne lide ved Havets Indtrængen, om end med store Mellemrum, og som ere udsatte for store Farer ved Vestenorme, ligesom den sidste Ulykke fremkaldtes ved østlige Storme. Men vi maa dog derved ikke glemme, at den største Del af Landet i en overordentlig lang Periode ikke er bleven ramt af den Art Ulykker, og at det derfor er betænkeligt at organisere en Ordning derimod, som dog maaste, naar man regner paa, hvad den koster i Tidens Løb, kunde blive ganske overordentlig kostbar i Forhold til det Tab, den skal forhindre — naturligvis affet fra Tabet af Menneskeliv, som ikke kan vurderes. Denne Tilbøielighed, som forekommer mig, at være tilstede til at skabe et for stort Apparat, træder mig strax imøde ved Lovforslagets 1ste og 2den Paragraf. Naar jeg der ser, at der i alle Landets Amter uden Forskjel skal af en Digeinspektør og Tilforordnede foretages gjennemgaaende Undersøgelser, og at der skal optages Protokoller over, hvad der er af Diger eller Bærn mod Vandet, og hvilke af disse der er af den Beskaffenhed, at de kunne egne

sig til at tages under offentlig Tilsyn, kan jeg ikke friggøre mig for den Tanke, at en saadan Undersøgelse, foretagen over hele Landet, for hver Amt, nødvendig maa føre til, at man, for ikke at synes at have gjort noget Uformødent, opstiller en hel Mængde Punkter som Gjenstand for Boverelse og offentlig Tilsyn o. s. v. Men nu er der hele Amter, hvor det forekommer mig, at der ikke er nogen naturlig Anledning til en saadan Undersøgelse og en saadan Organisation. Jeg tænker her først paa det Amt, som jeg kjender fra min Barndom, nemlig Bornholm. Sa, der skete Ulykker ved den sidste Oversvømmelse, men de vare af den Art, som ingen Diger eller Dæmninger kunne hindre; der blev brudt Havnebolværker ned, men man vil jo ikke lægge Bolværker udenfor Bolværker. Og for Beskyttelsen af selve Landet kan der ikke være Tale om slige Diger; thi paa den ene Side af Den dannes Bærnet af en Klippevæg, og paa den anden Side er der en flad Sandkyst, hvor der er en Sandstrækning imellem den dyrkede Del af Landet og Vandet, en Sandstrækning, som heller ikke den Gang, hvor stærkt end Havet raste, blev overskyllet. Der er ikke Klage, det jeg veed, over at nogen Høt Ager paa Bornholm er sat under Vand, og der er overhovedet ikke sket saadanne Ulykker, undtagen ved et Stenbrud, som ligger saa at sige i selve Havtøffen; der er Vandet brudt over. Naar jeg tænker paa det andet Amt, som jeg har levet i, Rjødshavns Amt, veed jeg heller ikke, at der her er forekommet Noget, eller at Kysten her er saaledes dannet, at der er nogen Opfordring til ved en Kommission at lade undersøge, hvilke Bærn mod Havet der her skal være at tage under offentlig Tilsyn, og gaar jeg videre, følger jeg Kysten i Frederiksborg Amt, som jo for en Del strækker sig langs med Kattegat, veed jeg heller ikke, at der her er nogen Grindring om nogen Begivenhed, der kunde opfordre til en saadan Undersøgelse af Kysten og Opstilling af et Digeværn. Der er her sket store Havulykker, det vil sige, at Fisterbaade ere bleve oplugte af Havet, og Skibe ere kastede paa Land, men der har ikke været nogen Oversvømmelse. Nu vil man sige: Men vi skulle vogte os mod, hvad der kan komme, thi det er for silde at kaste Brønden til, naar Bærnet er druknet. Sa, men naar der er Tale om offentlige Foretagender af den Art, maa man dog sige, at hvor der i 500 Aar ikke er passeret Noget, og hvor man, vel at mærke, ikke kan paavise, at Naturforholdene ere forandrede, er der dog virkelig ikke nogen grundet Anledning til at tænke paa en saadan ny Organisation. Det er blot det, jeg i Almindelighed har villet henlede Opmerksomheden paa, at det forekommer mig, at der i Lovforslaget ligesom spores noget af den nervøse Bevægelse, hvori man kommer ved en saa stor Ulykke som den, der ramte enkelte Dele af Landet i November f. A., og at man derved er kommen ind paa